

A black and white photograph of a man with a serious expression, wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a dark tie. He has his hands held out in front of him, palms facing up. The background is blurred, suggesting an indoor setting with other people.

KŇAZ

JURAJ
SEDLÁČEK

Prítomný otec je darom

Inšpirujúci

KŇAZ JURAJ SEDLÁČEK

Prítomný otec je darom

(v rozhovore s Martinom Ližičiarom)

KŇAZ

JURAJ
SEDLÁČEK

Prítomný otec je darom

KŇAZ JURAJ SEDLÁČEK

Prítomný otec je darom

(v rozhovore s Martinom Ližičiarom)

© **BeneMedia**

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná,
uložená do informačných systémov ani inak rozširovaná
(elektronicky alebo mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Spoluautor a redakčné spracovanie © Martin Ližičiar

Fotografie © Ing. Matúš Hasil

Jazyková korektúra © PhDr. Alžbeta Mráková

Grafická úprava a sadzba © BcA. Milan Pleva

Tlač: Alfa print, s.r.o.

Prvé vydanie (2019)

128+8 strán

ISBN 978-80-99907-07-3

OBSAH

1. Každý otec je najskôr muž
– 9 –
2. Mužskosť sa preberá z muža na muža
– 23 –
3. Neocitli sme sa na rovnakej štartovacej čiare
– 39 –
4. Tvoje rany sa môžu stať svätými
– 51 –
5. Pozerať sa na otca Ježišovou optikou
– 65 –
6. Mužskosť je byť vnútorne silný
– 77 –
7. V samote zistím, akým mužom som
– 91 –
8. Muž by mal vedieť veci nielen začínať, ale aj dokončiť
– 103 –
9. Keď trpíš, Boh je blízko
– 113 –

1.

**Každý otec
je najskôr muž**

Úloha otca je nezastupiteľná v dvoch oblastiach:
je zdrojom mužskej sily a odovzdáva požehnanie,
teda dáva dieťaťu pas do života. Otec nerozhoduje
o tom, kam bude dieťa v živote „cestovať“, ale
odovzdá mu cestovný pas, aby sa dieťa v živote
niekam dostalo.

Úloha otca je nezastupiteľná v dvoch oblastiach:
je zdrojom mužskej sily a odovzdáva požeh-
nanie, teda dáva dieťaťu pas do života. Otec
nerozhoduje o tom, kam bude dieťa v živote
„cestovať“, ale odovzdá mu cestovný pas,
aby sa dieťa v živote niekam dostalo.

Ak by si mal odpovedať na úvod krátko: Prečo je dôležité, že existuje otec?

Otec je pilier, na ktorom môže dieťa vystavať svoj život. V dcérinom alebo synovom živote je osobou, ktorá ho miluje a obetuje sa preň. Otec ukazuje svojmu dieťaťu Božie otcovstvo cez svoj vlastný príklad.

Ak by si to mal rozšíriť, čo by si pridal?

Keď sa na to pozerám cez svoju dlhoročnú prax a službu, viem odpovedať najmä na to, čo sa deje, keď otec chýba alebo nie je prítomný. Je to rovnaké, ako v urgentnej medicíne, že pri vyšetrení pacienta si všímame príznaky, ktoré nie sú prítomné.

Zo svojej práce s vysokoškolákmi, so stredoškolákmi či s birmovancami – len čo sa otvorí a sú úprimní – zachytávam ich obrovskú túžbu po prijatí, pozornosti a akceptácii zo strany otca. Akoby vnútorne kričali: „Všímaj si ma! Maj ma rád! Oceň ma!“ Je to obrovský hlad.

Čo by mal otec odovzdať svojim deťom?

Jeho úloha je nezastupiteľná v dvoch oblastiach: je zdrojom mužskej sily a odovzdáva požehnanie, teda dáva dieťaťu pas do života. Otec nerozhoduje o tom, kam bude dieťa v živote „cestovať“, ale odovzdá mu cestovný pas, aby sa dieťa v živote niekam dostalo.

Dieťa potrebuje byť zo strany otca prijaté, lebo ak sa to nepodarí, dospelievajúci začne hľadať prijatie niekde inde. Výsledkom je napríklad Nápravno-výchovný ústav Sučany pri Martine, kde sú mladiství odsúdení.

Čo odovzdáva deťom mama?

Poskytuje bezpečie a ako prvá formuje citový svet. Medzi tretím až piatym rokom života by mala prebehnúť separácia, kedy sa majú chlapci „odpojiť“ od mamy a začať sa identifikovať s ockom a mužským pohlavím.

Neskôr už nie je bezpečie také dôležité, dieťa potrebuje precítiť a zažiť prijatie. Ak ho nedostáva, v rodine je prítomné jeho volanie o pomoc.

Ako sa prejavuje?

Dieťa „kričí“ a skúša na seba upozorniť viacerými spôsobmi: únik do sveta počítačových hier, agresivita...

V knihe *Odpojený muž* píše autor P. Zimbardo, prečo dnešní mladí muži unikajú do sveta digitálnych technológií. Dôvodom je to, že vo virtuálnej realite existuje svet, kde mu nehrozí odmietnutie a neprijatie.

Mladý muž sa zaregistruje napríklad pod menom „frenky7“ a následne utrpí drvivú porážku vo virtuálnej hre. Nikto však nevie, kto je to „frenky7“, všetko ostáva anonymné a bez zodpovednosti. Nič mu tam nehrozí, žije vo svojom vnútornom svete a nič neriskuje. Túži po prijatí a hľadá ho v tomto priestore.

Chýbajú dnes mužské vzory?

Pozrite sa, ako to vyzerá napríklad v našich školách, kde deti trávajú podstatnú časť dňa. Prvý stupeň: samé ženy. Druhý stupeň: ženy a možno muž telocvikár a muž školník. Deti nemajú možnosť vidieť príklad muža, ktorý je stelesnením sily a au-

tority. Mužská viera má byť ako viera stotníka: „Boh je silnejší ako ja!“ Muž čerpá od autority a sám je autorita.

Ak tento vzor chýba – prvý človek, ktorý má autoritu a s ktorým sa chlapec stretáva, je policajt, ktorý mu v uniforme dáva putá, lebo niečo vyviedol.

Nikdy však nehovorme izolovane o otcovstve, pretože nenahraditeľnú úlohu majú obaja rodičia. To všetko ovplyvňuje aj to, či sme boli očakávaní, prijatí. Zasahuje do toho to, aké detstvo mali tvoji rodičia, kto ich zranil. Všetko sa to kumuluje, ukladá a spája. A treba ísť ešte ďalej.

Čo tým myslíš?

Každý otec je najskôr mužom. Je potrebné, aby si muž odpovedal: „Ako som sa naučil byť mužom? Kto ma viedol? Kto ma formoval a ťahal v rozvíjaní svojho mužstva? Aké vzory som mal? Bol niekto, kto ma ponížoval a odsudzoval? Neprijal?“

A tu by som rád doplnil jednu vec, ktorá sa možno nebude niekomu páčiť, ale odvážim sa.

O čo ide?

Z môjho pozorovania na Slovensku si myslím, že za krízu otcovstva na Slovensku nemôžu len zlyhania otcov, ale môžu za to aj postoje žien.

V akom zmysle?

My muži vieme byť hrdinskí, aj obetaví, aj vieme zatnúť zuby, keď to je potrebné – ale sme konfrontovaní s tým, čo od nás očakávajú naše priateľky, ženy, manželky, matky – prípadne

dalšie ženy v našom živote. Prípadne čo od nás neočakávajú, teda čo si neprajú, aby sme robili. Čo nám dovoľia alebo nedovoľia urobiť.

Keď sa počas svetovej vojny nevrátili muži z frontu, museli ženy prevziať zabezpečovaciú aj výchovnú úlohu. Mamky a babky sa stali generálmi v rodine a muž sa nemohol rozvíjať vo svojom mužstve.

Vráťme sa k téme otcovstva: Je kríza otcovstva problém jednej či viacerých generácií?

Poviem príklad: Tvoj otec ťa možno nikdy nepochválil a nikdy neobjal. Jeho otec sa k tomu tvojmu správal ešte chladnejšie. Takto to pokračuje až... jeho pra-pra-predchodca išiel bojovať do druhej svetovej vojny a už sa nevrátil.

Švajčiarska psychologička Millerová napísala štúdiu o mužovi, s ktorým sa v detstve hrubo zaobchádzalo. Otec ho zbil za každý, aj ten najmenší priestupok – nezáležalo na tom, či bol skutočný alebo domnelý. Nikdy svojho syna nevolal menom, keď chcel, aby k nemu prišiel, zapískal na neho ako na psa. V chlapcovi kypela nenávisť, no nebol schopný dať hnevu voči otcovi voľný priebeh. Potláčal to v sebe a roznecoval nenávisť.

Neskôr sa dozvedel, že jeho starý otec, ktorého nikdy nepoznal, bol Žid. Jeho zdeformovaná myseľ ho doviedla k presvedčeniu, že práve židovská krv bola dôvodom správania sa jeho otca.

Kto bol ten chlapec?

Jeho meno bolo Adolf Hitler.

Budeme pátrať po detstve Hitlerovho otca? K tomu sa už

nedostaneme. Problém našej krízy, našich sídlisk a povolání siaha do otcovského požehnanja alebo zneváženia – teda pasu, ktorý otec odovzdá svojim deťom.

Povedal by som to zjednodušene: Ak mám pred sebou nejakého väzňa alebo delikventa, treba pozerať na celý príbeh a predchádzajúce generácie a hneď ho neodsúdiť?

V morálnom zmysle určite áno. A platí to aj pri človeku, ktorý tuneluje, kradne, zneužíva moc, vyrába škandály. Zámer Boha s každým človekom bol na začiatku dobrý, do sveta sa nám však dostal hriech a nedostatok lásky. U niektorých môže byť hriech zakorenený ešte väčšmi ako u ostatných, vtedy ide až o patologickú vec.

Môžeš uviesť príklady?

Dnes napríklad vnímam u mladých mužov – a pomenoval to aj kňaz a psychiater Max Kašparů – veľmi rozšírený narcizmus. On dokonca odvážne tvrdí, že jediným liekom na to je krematórium.

Iný príklad: Istý magazín v Česku robil výskum, v rámci ktorého oslovil mnoho mladých mužov vo veku od dvadsať do tridsať rokov, kde sa mohli anonymne priznať, ktorého zo siedmich hlavných hriechov sa najčastejšie dopúšťajú.

Ako odpovedali?

Ja som tipoval – keďže my muži sme niekedy viac animálni, že to bude smilstvo alebo obžerstvo. Vyhrala to lenivosť. My muži sme pasívni a veci si zjednodušujeme.

S tým súvisí ďalšia zaujímavosť, ku ktorej som sa dostal. Vieš, v ktorom období otcovia najviac ubližujú druhým a majú prejavy tyranstva? Do svojej tridsiatky, tridsaťpäťky, pretože po tridsiatke začíname my muži chradnúť. (úsmev) Mnohí to poznáme: po tridsiatke už vydržíme menej, po štyridsiatke sa začne kaziť tlak, nastúpia problémy s chrbticou a kĺbmi, po päťdesiatke začínajú srdcové problémy, problémy s prostatou.

Je veľmi silné uvedomiť si, že otec ubližuje dieťaťu, keď je mladý a na vrchole fyzickej výkonnosti. V starobe – keď už veci môže ľutovať – nie je tým istým človekom. Je už v druhej polovici života a má iný pohľad na svet, iné hodnoty... Jeho mladický archetyp bojovníka sa v druhej polovici života začína meniť na archetyp mudrca alebo kráľa.

Častejšie sa hovorí o vzťahu otec a syn. Čo by mal odovzdať otec svojej dcére?

To najdôležitejšie je, aby jej odovzdal sebaúctu – je prvý muž v jej živote, ktorý ju k nej formuje. Sebahodnotu a sebavedomie môže nájsť u svojho manžela, ale sebaúctu jej môže odovzdať predovšetkým jej otec.

Mnohé ženy sa dnes boja byť ženami a potom sa vnútorne – ani o tom nevedia – chcú celý život pomstiť všetkým mužom. Naopak, keď žena žije to, čím skutočne je a k čomu ju volá Boh a Matka Božia, je to niečo úžasné a posvätné.

Ako sa správajú zranené ženy k mužom?

Keď táto žena bez sebaúcty vyrastie, môže sa z nej stať veľké dievčatko – bude romantická, zasnená. Celý život sníva o princovi z argentínskych seriálov, pretože takto uniká

z ťažkej domácej reality. A to bude projektovať aj na svojho manžela.

Poznám prípady, keď dievča žiadalo od chlapca: „Začni cvičiť, lebo chcem mať vedľa seba pekného vyšportovaného chlapca.“ On jej urobí po vôli, a ona vyťahne ďalšiu požiadavku. Viem o prípadoch, keď musel muž zmeniť prácu, lebo sa jeho manželke zdal plat veľmi nízky. Išlo pritom skôr o jej nároky, než objektívnu potrebu.

Zrelosť ženy tiež „zabezpečujú“ otcovia?

Primárne je to tiež ich úloha. Žena, ktorá je vnútornou svätynou, je obrovským darom a živým evanjeliom. Príklady sú: blahoslavená sestra Zdenka alebo svätá Matka Tereza, ale tiež ženy, ktoré žili v rodinách – napríklad Alžbeta Uhorská.

Dôležité je, aby žena dobre nasmerovala energiu, ktorú získa asi po štyridsiatke.

Akú energiu myslíš?

Ako som hovoril, my muži začneme strácať po tridsiatke sily a znižuje sa nám testosterón, u žien je to naopak. Žena je inzulovaná mesačným cyklom, ktorý sa začne už v puberte. Do toho záťaž materských dovolení a toto sa končí po štyridsiatke, keď sa jej telo znova začína meniť. Muž stráca sily a žena chytá druhý dych a tam sa delí jej duchovná cesta – buď sa z nej stane múdra svätica, alebo čarodejnica na metle. Rozprúdi sa v nej obrovské množstvo energie, ktorú ak žena nevlóži do nezištného sebadarovania a obety, nasmeruje ju do zlomyseľností, intríg a konfliktov. Narobí to veľkú škodu. Muži potom unikajú do svojich vnútorných svetov, aby sa cítili byť